

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Бондаренко О.Ю., Панасов О.І.
магістранти 2 курсу інженерно-технологічний факультет

Прасолов Є.Я.
к.т.н., професор кафедри безпека життєдіяльності
Полтавська державна аграрна академії
м. Полтава

Розвинені аграрні країни Світу завершують перехід від економіки фізичного і фінансового капіталу до економіки знань. Дійсно, тільки знання аграрних наук стають джерелом високопродуктивних інновацій. Підготовка кадрів для формування економіки знань - це актуальна проблема в сучасному соціально-економічному розвитку.

Нині в системі аграрної освіти назріла необхідність розробки проекту навчання студентів основам інтелектуальної власності і комерціалізації результатів науково-технічної діяльності. Ефективність результатів навчання інтелектуальній власності тим вище, чим раніше у майбутнього фахівця буде закладено розуміння значимості культивування інтелектуального ресурсу України, що стає одним із ресурсів розвитку вітчизняної економіки.

Із введенням інтелектуальної власності в обов'язкову освітню програму згідно із Наказом Міністерства освіти і науки України №811 від 20.10.2004року, в Україні розпочався процес виховання молоді нової генерації, сама інтелектуальна власність стала стимулюючим фактором в формуванні та підготовці креативно-мислячих конкурентоздатних фахівців, готових до умов інтелектуальної економіки.

Креативність визначається як творчі здібності індивіда, що характеризують готовність створювати принципово нові ідеї, які відрізняються від традиційних прийнятих систем мислення, а також здатність вирішувати протиріччя в статичних та динамічних системах [4].

Потреба економіки в креативності зумовила виникнення нового шару суспільства, який Ричард Флорида називає «креативним класом». До нього

належать інженери, науковці, освітяни, дизайнери, митці, фінансисти, тобто, ті хто здатні до незалежного мислення та достатній достатній рівень знань для його втілення [5].

Визначну роль інтелектуальної власності в інноваційному розвитку економіки підтверджує досвід провідних країн Світу. В основу розвитку ; України слід вкладати економіку знань, яка тримається на новаціях та інноваціях.

Інноваційність – це самоціль педагогіки, мета її: оптимізувати навчально-виховний процес та забезпечити відповідність умовам та тенденціям соціально-економічного розвитку держави, тобто формувати покоління новаторів, які забезпечать інноваційний розвиток України.

Пропонується в якості нововведення інтегроване впровадження засад інтелектуальної власності в підготовці студентів-аграріїв: а) створення інтелектуального продукту; б) набуття та захист прав на результати інтелектуальної діяльності; в) комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності.

Нині в умовах застосування засобів виробництва, які постійно вдосконалюються, молодий фахівець змушений проявляти неабияку винахідливість, креативність та здатність отримувати та систематизувати нові знання. Інакше, він не зможе забезпечити продуктивне виробництво якісної продукції, приносити прибуток своєму підприємству і як, наслідок не досягне успіху.

Завдання сучасного педагога-аграрника підготувати фахівця здатного вирішувати нестандартні ситуації, логічно і послідовно ставитися до ринкової економіки, що можливо, лише за умови розробки і впровадження інноваційних підходів в підготовці фахівців.

А для цього педагогу-аграрію потрібно: а) активізувати пізнавальну діяльність студентів; б) врахувати обмеженість часу аудиторних занять при високому рівні інформаційної завантаженості; в) визначитися у потребі в систематизації навчального матеріалу; г) необхідно створити практичне

відображення навчального матеріалу в розрізі майбутньої спеціальності; д) активізувати науково-дослідницьку роботу студентів.

Відмітимо функції навчального закладу в інноваційному розвитку АПК:

а) створення інтелектуального продукту; б) підготовка фахівців до умов інтелектуальної економіки; в) використання інноваційних технологій в науковій діяльності та навчальному процесі.

Зрозуміло, що творча діяльність - основа інновацій і її розвиток повинен мати пріоритетний характер на сучасному етапі розвитку України.

Але, більшість ідей навіть не реалізуються у вигляді макетів, а реалізовані не досягають стадії виробництва. Слід звернути увагу, що деякі відмінні ідеї не знаходять впровадження у сучасній економічній ситуації, бо не знаходять споживачів даного класу продукції. Розробки повинні бути не тільки матеріальними, а інноваційними з революційним підходом.

Інновації на сучасному рівні розвитку економіки аграрного виробництва є основним засобом збереження конкурентоспроможності і стають невід'ємною частиною підприємницької діяльності. Не слід забувати, що час постійно знецінює існуючі продукти і технології і, щоб уникнути технологічного відставання нововведення, бажано прогнозувати і займатися ними постійно, а не тільки при критичних обставинах. Організаційні, технологічні та продуктові нововведення в аграрному виробництві взаємопов'язані і їх бажано впроваджувати комплексно.

Як можна покращити дану ситуацію? Нині кожен усвідомлює, що науково-технічна творчість - це джерело перетворень природи, особистостей, суспільства та цивілізації - сфери розумової діяльності людини.

Розвинені країни світу звертають першочергову увагу на створення умов для стимуляції виробництва, науково-технічної творчості, розподілу, обміну та використання об'єктів інтелектуальної власності. Це прослідковується при пріоритетному розподілі фінансів, складанні бюджетів, орієнтованих на інновації та у розробці спеціальних національних програм розвитку економіки країн.

Нині слід виділяти цільові кошти на реалізацію винаходів з наступним контролем у виготовленні дослідного зразка, установчої партії з технічними умовами та сертифікацією продукції. Назріла потреба розробки та впровадження нормативних положень по зниженню податку підприємствам, що впроваджують інноваційні розробки, і чітко контролювати їх впровадження.

В сучасних умовах соціально-економічного розвитку економіка перейшла до активного використання інформації та знань, які тісно пов'язані з формуванням індивідуального і соціального компонентів.

Це пояснюється тим, що сьогодні відбувається швидка технологізація економіки і на передній план виходить отримання результату, спрямованого на економічний ефект.

В описаних процесах активну роль відіграє на Полтавщині Центр інтелектуальної власності та підтримки інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві Полтавської державної аграрної академії, що працює на громадських засадах. Але, цьому передувала велика робота по обґрунтуванню нормативної бази для створення Центру.

У межах діяльності Центру та наукового студентського гуртка кафедри безпеки життєдіяльності активно проводиться науково-дослідна та винахідницька робота зі студентами академії та учнями шкіл Полтави. За останні п'ять років за участю творчої молоді було створено понад 50 технічних рішень, які захищені патентами та представлені на міжнародних виставках винаходів, де удостоєні високих нагород. Така діяльність дала поштовх до написання наукових робіт, які стали переможцями у Конкурсі для молодих вчених і студентів на здобуття премій Національної академії наук України; Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з різних спеціальностей; Стипендіальної програми Фонду Віктора Пінчука і Леоніда Кучми.

До роботи Центру постійно залучаються науково-педагогічні працівники, аспіранти, докторанти, магістри, студенти.

Результати винахідницької діяльності співробітників і студентів, що підготував та представляв Центр – визнані на Міжнародному рівні.

На наукові дослідження та їх впровадження у навчальний процес нерідко спонукають студенти. Так, у студентів факультету «Технології виробництва та переробки продукції тваринництва» Полтавської державної аграрної академії виникає логічне питання «Як нині можна захистити породи тварин?».

Були проведені дослідження по охороні об'єктів біотехнологій. Визначені об'єкти біотехнологій за галузями агропромислового виробництва. Визначено стан правової бази щодо правової охорони цих об'єктів. Проведений аналіз та розроблені пропозиції щодо вдосконалення національного законодавства та його гармонізації з міжнародними нормами. Відповідні пропозиції подані до комітету Верховної Ради України для підготовки узагальнених документів на парламентські слухання.

Вважаємо, що нині слід зосередити увагу на розробках, які необхідні в аграрному виробництві.

Нині колектив науковців – педагогів та студентів академії має ряд напрацювань з технічних рішень по енергозбереженню у виробничій сфері сільського господарства. Обґрунтовано потребу розробки екобудинків для сільської місцевості для фермерів, хуторів, дачників.

Вперше на Україні в Києві побудовано екобудинок. Цікаве технічне рішення, але широкого використання не знайшло. В Росії, Швеції Японії Аргентині, Іспанії, Данії, екобудинки знайшли широке впровадження.

Будівництво екобудинків - архітектура здорового розуму, що забезпечує розвиток сільських територій по Україні.

Екобудинки будують на основі місцевих матеріалів з обґрунтованим плануванням комплексу та використанням останніх розробок академії. Це – комбінована функціональна система енергозбереження сільськогосподарських приміщень на основі відновлених джерел енергії. В зимовий період використовуються паливні брикети, які виготовляються із лушпиння

соняшника, фітомаси, прутоподібного проса з використанням агротехнічних речовин оздоровчого призначення.

Забезпечення будинку газовим паливом здійснюється за допомогою біогазової установки, яка забезпечена аератором. Цим забезпечується бактеріологічна безпека приміщення і висока якість органічних добрив для використання в присадибному господарстві.

І нарешті, бажано мати в екобудунку пристрій концентрації енергії, що створений на основі базових законів природи: закону золотого перетину, так званий закон «світової гарантії»; закону взаємодії часу і простору в живих системах; закону «Принципи Зірки – принципи народження Життя у Всесвіті».

Попередні постановочні дослідження підтвердили ефективність використання прикладу:

- а) зростає плодючість та рівень здоров'я сільськогосподарських тварин;
- б) зростає урожайність сільськогосподарських культур;
- в) в житлових приміщеннях створюється комфортна енергетика;
- г) у лікувально-оздоровчих та навчально-виховних закладах підвищується працездатність, успішність, проявляються творчі здатності.

В харчовій промисловості підвищується термін зберігання та споживчі якості продуктів.

Висновки. В Полтавській аграрній академії створена організаційна структура - Центр інтелектуальної власності та підтримки інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві.

Застосування принципів інтелектуальної власності в інноваційному педагогічному підході в підготовці креативно-мислячих спеціалістів-аграріїв підтверджує ефективність. Молодий фахівець, виходячи на виробництво, здатен генерувати життєздатні ідеї, визначити їх охороноспроможність, попереджувати від порушення прав власності, вміти оцінювати економічну ефективність розробок і відстоювати права інтелектуальної власності.

В Академії ведеться активна робота по розробці інноваційних технічних рішень для житлової та виробничої сфери сільського господарства, які є перспективними для впровадження.

Сучасний стан створення та комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності в сільському виробництві може створити конкуренцію іноземним виробникам. Активізація діяльності сільськогосподарського виробника в сфері ІВ можлива за рахунок визначення переваг, які вона надає.

Сектор аграрної науки і освіти має потужний інноваційний потенціал, який недостатньо реалізовується через неефективність інформаційної діяльності щодо розповсюдження відомостей про створені об'єкти ІВ.

Одним із дієвих механізмів інформаційно-рекламної діяльності науково-освітніх закладів є участь у Виставках винаходів і нових технологій, чим стимулюється винахідницька діяльність, а у перспективі забезпечення сільськогосподарського виробництва вітчизняними інноваціями.

Інноваційна діяльність в науковій та навчальній діяльності у академії підвищується та розвивється завдяки ініціативних, творчих, працьовитих та талановитих студентів і компетентних наставників.

Це створює умови для розвитку сільськогосподарського виробництва, популяризації аграрної науки та гідної презентації України на міжнародному рівні.

Список використаних джерел

1. Браженко С.А., Прасолов Є.Я. Соціально-економічне значення інтелектуальної власності в агропромисловому секторі // «Роль і значення інтелектуальної власності в інноваційному розвитку економіки» Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. - К.: Інститут інтелектуальної власності Національного університету «Одеська юридична академія» в м. Києві, 2012, с.371 - 380.

2. Браженко С.А., Галич О.А., Прасолов Є.Я. Роль інтелектуальної власності в інноваційній педагогіці аграрних навчальних закладів / Проблеми підготовки фахівців з питань інтелектуальної власності, інформаційно-аналітичної та інноваційної діяльності в Україні / Матеріали XI Всеукраїнської науково-методичної конференції. - К.: Інститут інтелектуальної власності Одеської національної юридичної академії в м. Києві, 2011, с.30 - 37.

3. Гуржій А.М., Каракай Ю.В., Петренко З.О. та ін. Інноваційна діяльність в Україні. - Монографія. - К.: Укр ЦНТЕІ, 2006. - 152с.

5. Ричард Флорида. Креативный класс: люди, которые меняют будущее. М.: «Классика XXI», 2007, с.23-24.

6. Оцінювання та вибір педагогічних інновацій: теоретико-практичний аспект / за ред. Л.І. Даниленко. К.: Логос, 2001, с.185.